

Biosfärområdenas styrelsekonferens 2017

Norrqvarn 26-27 september

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Biosfärprogrammet
Sverige

BIOSFÄROMRÅDE VÄNERSKÄRGÅRDEN MED KINNEKULLE

Författare: Johanna MacTaggart, Nationell koordinator, Biosfärprogrammet

FÖRORD

Vi kan nu summera den 4:e styrelsekonferensen och konstatera att det åter var givande att träffa aktiva personer från övriga Biosfärområden i Sverige. Det är fullt klart utvecklande och inspirerande att höra vilka olika aktiviteter som pågår runt om i landet för att stärka Biosfärområdenas status. Genom detta återkommande erfarenhetsutbyte är jag övertygad om att vi kan utveckla våra verksamheter på ett effektivt sätt. Jag tar mig friheten att i detta sammanhang föreslå att vi börjar konferensen på morgonen dag ett, så skulle vi på ett kostnadseffektivt sätt kunna få en både önskvärd och avsevärd tidsförlängning av konferensen. Jag tror att vi alla ser fram emot nästa styrelsekonferens 2018 men att vi fram till dess även har ett spontant samarbete Biosfärområden emellan.

Tack för er medverkan!

Lennart Bergquist

Ordf. Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle

BAKGRUND

Den 26-27 september 2017 hölls den årliga konferensen för biosfärområdenas styrelser. Biosfärområde Vänerskärgrården med Kinnekulle var värd för mötet som syftar till att ge möjlighet för erfarenhetsutbyte och inspirerande samtal som sammantaget utvecklar biosfärområdenas arbete. Denna konferens var den fjärde. Tidigare värdar har varit Biosfärområdena Östra Vätterbranterna (2016), Blekinge Arkipelag (2015) och Vänerskärgrården med Kinnekulle (2014).

Alla Sveriges biosfärområden och kandidatområden bjöds in till konferensen som slutligen samlade 18 personer från 3 biosfärområden och 2 kandidatområden: Blekinge Arkipelag, Vänerskärgrården med Kinnekulle, Östra Vätterbranterna, Voxnadalen och Vindelälven-Juhtatdahka.

FOTO: Gruppfoto på bryggdäcket utanför Lxxhall med deltagarna på konferensen.

INTRODUKTION

Deltagarna hälsades välkomna av ordförande Lennart Bergquist som presenterade konferensens bakgrund och syfte.

Styrelsekonferensen inleddes på Norrqvarn Hotell & Konferens i Lyrestad där vi välkomnades av Malin Johansson som har drivit verksamheten tillsammans med sin man Magnus sedan 2010.

Malin berättade att Norrqvarn har anor från tidigt 1900-tal där kvarnen då utgjorde en viktig plats för de närliggande gårdsfolken i trakten. Norrqvarn är en spannmålskvarn och Göta Kanal användes för att transportera spannmål som maldes i kvarnen. Kvarnen var i drift fram till 60-talet. Numera ägs fastigheterna av Götakanalbolaget och Malin arrenderar byggnader för att driva hotell och konferensverksamheten.

Deras matfilosofi är att i så stor utsträckning som möjligt använda närproducerat som är bra både för hälsa och miljö. Dessutom smakar det så mycket bättre. De första åren var det en utmaning att utgå ifrån närodlat men det har ändrats jättemycket sedan dess. Sedan 2010 är de certifierade med kvalitetsstämpeln *Smaka på Västsverige* som garanterar att det är stor andel lokala råvaror. Malin och Magnus strävar efter att jobba hållbart med ett helhetsperspektiv. De har t ex satt upp två laddstolpar för elbil, de kör själva elbil, använder miljömärkta produkter i verksamheten och "upcyklar" material när de renoverar rum.

SENASTE NYTT FRÅN VINDELÄLVEN-JUHTATDAHKA

Ola berättade att han nyss varit med på renskiljning. Hans berättelse skildrade målande en av de viktigaste händelserna på året för renskötarna.

Koordinatorn och medarbetare gjort ett storartat arbete med att få klar ansökan som nu är på remiss och kan läsas på denna länk: <http://vindelalvenjuhtatdahka.se/ansokan/> Remissperiod: 1 oktober-8 december. Vindelälven-Juhtatdahka är ett område som inkluderar sex kommuner och två län. Det unika med området är den vilda älven (unik i Europa), det samiska och renskötseln, samt att området visar en skala av urbana och rurala miljöer samt interaktioner däremellan. Under året har det varit stort fokus på att utveckla biosfärområdets zoner. Dess utvecklingsplan och mål har tagits fram med stort engagemang från kommunerna.

De har även tagit fram en ambassadörutbildning som utgår ifrån valda fokusområden i biosfärområdets utvecklingsplan.

SENASTE NYTT FRÅN VOXNADALEN

Hanna berättade att de har stort fokus på Unescoansökan under hösten. De hade en första remissomgång förra hösten och arbetar nu om ansökan efter inkomna remisskommentarer. Efter den första remissomgången har de breddat förankringen, inkluderat fler aktörer som har gett nya infallsvinklar och förslag till förbättringar. Ny remissomgång planeras den 15 nov-15 januari.

Arbetet med Unescoansökan har mötts av blandade reaktioner i olika näringar. När ifrågasättande uppstår, är orsaken att de ser biosfärområdet som ett hinder eller hot och att de inte ser möjligheterna i det stora perspektivet. I grunden en missuppfattning. Detta har inneburit mer förankring med fler aktörer som har gett bra resultat.

Aktiviteter: Workshop i kulturresevatet Våsbo fäbodas lockade 80-90 personer. Workshopen handlade om hur utmarksbruk kan bli framtidsbruk. Kan kulturarvet vara nyckel till framtiden? Korta föredrag blandades med inspiration, så som musikunderhållning av Riksteatern.

De har ansökt om LONA-medel tillsammans med Sveaskog och Naturskyddsföreningen Voxnadalen. Projektet är fokuserat på barnaktiviteter, utifrån skogsbruk och kulturmiljö i området. Hamburgare verkar vara det vinnande konceptet för att få barn intresserade. ☺

FOTO: Senaste nytt från de Biosfärområden som var på plats behandlades ute i solskenet på Norrqvarn.

SENASTE NYTT FRÅN BLEKINGE ARKIPELAG

Heleen berättade att projektet Arkipelagrutten har startat. Vandrings-, cykel-, segel- och kajakleder samlas i ett definierat nav som visar att det finns potential för besöksnärlingsutveckling kring mat, upplevelser och boende. Totalt har 13 nav utsetts. Projektet finansieras genom medel från Tillväxtverket och Leader (13Mkr) och pågår till och med 2019. Region Blekinge är projektägare och biosfärorganisationen är genomförande. Projektledaren började 1 januari och är anställd på biosfärkontoret. Ytterligare två personer är anställda i biosfärföreningen. De jobbar med app- och produktutveckling. Sammantaget består biosfärorganisationen av tre heltidstjänster fördelat på fyra personer. Två heltidstjänster är projektfinansierade. Det finns även en språkpraktikant från Nederländerna knuten till biosfärkontoret. Hon har kompetens inom utbildning, organisationsförändring och facilitering och hennes huvudsakliga uppgift är att jobba med biosfärambassadörerna.

30 Biosfärambassadörer diplomerades förra året. Det är en utmaning att få gänget att fortsätta engagera sig och vara aktiva. Heleen försöker få dem att bli mer självgående och erbjuder dem kompetensutveckling kontinuerligt. Just nu är det en studiecirkel igång som går ut på att jobba med frågan "Vad vill vi ha ut av nätverket och vad vill vi bidra med själva?".

En extern byrå har anlitats för att göra en 5-års utvärdering av biosfärområdet. Utvärderingens resultat handlade mer om organisationen (roller och uppdrag) än om verksamheten. Styrelse, tidigare ledamöter och personal på biosfärkontoret har intervjuats. Resultatet från utvärderingen visar att verksamheten behöver drivas mer målinriktat. Nu ska styrelsen fatta beslut om hur man vill gå vidare.

Biosfärområdets styrelse består av representanter från huvudmän (3 kommuner och en länsstyrelse), samt 5 representanter från näringsliv och föreningsliv. De jobbar tillsammans med frågan "Vad är ett modellområde för hållbar utveckling?". På årsmötet i april valdes en ny ordförande samt två nya ledamöter.

SENASTE NYTT FRÅN ÖSTRA VÄTTERBRANTERNA

Josefine berättade att Biosfärområdet har fått medel till projektet Växa tillsammans som fokuserar på insatser för integration. De har anställt en projektledare som jobbar 20 %. Projektet innebär mycket nätverkande, ökad synlighet och nya mötesplatser. Det består av en mångfald av olika integrationsinsatser.

Ryno berättade att Biosfärområdets arbete drivs genom arbetsgrupper för sex olika fokusområden. De märker att de har en framgång i att arbeta med fokusområdena och deras tydliga mål. Ett fokusområde är Energi och Klimat. Solenergi är senaste fokus. Här har de haft seminarium om hur man kan producera egen el och de har arrangerat en solsafari. Det var så lyckat att de nu utvecklar detta i studiecirkelform. I arbetet med Solenergi, är Länsstyrelsens klimatråd och elbolag samarbetspartners. Målgrupp: enskilda småföretag och privatpersoner boende i området. Strategi: De har en karta över de som har solenergi och uppdaterar den när nya insatser görs så att utvecklingen blir synlig för alla.

Magnus berättade att Östra Vätterbranternas biosfärambassadörer är en del av fokusområde Biosfäradakademin. De önskar ökad samordning mellan biosfärområdena och vill utveckla kontakter mellan ambassadörer i olika biosfärområden. Ett angeläget tema för utbyte mellan biosfärområdena är "Hur upprätthåller vi engagemanget?" Magnus berättade också att de har initierat en utbildning för biosfärambassadörer bland nyanlända. Mänskliga rättighetsdagarna hålls i Jönköping i november i år. Under MR-dagarna den 9-11:e har de en monter som visar biosfärområdena. Där ska de diplomera de nyanlända biosfärambassadörerna.

Arbetsgruppen för fokusområde Biosfäradakademin har utvecklat nya relationer med skolor, de har en exkursion hållits i biosfärområdet för alla gymnasielärare på Per Brahegymnasiet samt för alla och NO- och biologilärare i Jönköpings kommun. De har inspirerats av Vänerskärgården med Kinnekulles koncept för Miniambassadörer. Biosfärområdet har tagit fram ett lokalanpassat studiematerial för förskolelärare som inom ramen för sina utbildningsplaner diplomerar miniambassadörer.

Biosfärområdets grundarorganisationer har träffats för att prata om framtids frågor. De ska ha ett nytt möte vid årsskiftet där de förväntas återkomma med reflektioner kring "Vad vill vi med Biosfärområdet, vad kan vår organisation göra?". En önskan om att varje organisation ger en "Avsiktsförklaring" (10-årig) framfördes under det mötet.

SENASTE NYTT FRÅN VÄNERSKÄRGÅRDEN MED KINNEKULLE

Sofia berättade att ett kommunikationsprojekt genomförs 2018-2019, där en del är en utställning på naturum Vänerskärgården. Projektet syftar till att genom föreläsningar, utbildningsinsatser och samskapande kommunicera om goda exempel på initiativ för Agenda 2030. Projektet utvecklas genom samskapande med näringsliv, kommuner och andra aktörer i Biosfärområdet som turistorganisationer. Projektet vill samla idéer och skapa en dialog bland organisationer om "hur bidrar vi, vad är vår roll som modellområde för hållbar utveckling och för Agenda 2030?". Alla behöver börja äga utnämningen, det behöver skapas en känsla av tillhörighet, så att kraften byggs inifrån.

Biosfärområdet har också ett strategiskt fokus för att skapa en större närhet till kommunerna, som är en prioriterad målgrupp. De har planer på att arrangera en nationell konferens med fokus på kommunernas roll i biosfärområden i Sverige.

Johanna Olsson berättade om årets Biosfärutmaning. Det är tredje gången som skolor i biosfärområdet engageras i en gemensam utmaning med hållbarhetstema. Årets tema var

källsortering och skapande och ca 1000 skolbarn (åk 1-9) var delaktiga. Utmaningen samordnades med Håll Sverige Rents skräpplockardagar. Den gick ut på att samla återvinningsbart skräp i skolans närområde. Skräpet som man plockade skulle man sedan skapa ett djur av, ett djur som finns i biosfärområdet. Deltagarna skulle även hitta på ett nytt ord för skräp. En vinnande klass utses i varje kommun. Priset är ett besök på kommunens återvinningscentral.

Varje år översätts Biosfärutmaningen till engelska och sprids i det globala nätverket för biosfärområden. I år deltog t ex två skolor i Afrika.

DIALOG & GRUPPDISKUSSIONER

Deltagarna delade in sig i grupper för att fortsätta dialog kring gemensamma teman från styrelsekonferensen 2016. Ett nytt tema föreslogs: *Att skapa en engagerad styrelse.*

FOTO: Gruppdiskussioner, här om kommunikation.

Att skapa en engagerad styrelse

Gruppen utbytte erfarenheter om olika utmaningar som de uppmärksammat i sitt styrelsearbete. Så som tidsbrist bland förtroendevalda och valberedning, rekrytering av unga till styrelsen, väljs styrelseledamot efter representation eller kunskapsperspektiv?

Följande lösningar identifierades:

- Utbildning av valberedning så att de är insatta i sina uppdrag och så att de förstår biosfärområdets syfte, roll och organisation.
- Sätt upp en strategi med kriterier för utvärdering av styrelseledamöter. För statistik över deltagande/närvaro, som ges till valberedningen.
- Tilldela ansvarsområden för ledamöter
- Engagera styrelseledamöter vid olika tillfällen, så som biosfärdagen, medlemsmöten osv
- Kommunicera tillbaka till varandra. Inled styrelsemötet med att ledamöterna berättar vad de gjort sedan sista mötet.

- Få fler att engagera sig i mötets innehåll inför mötena (att sätta dagordningen).
- Ge i uppgift till valberedningen att fundera på hur personen kommer att agera? Är personen där för att bevaka sina egna intressen och/eller är personen där för att bidra med sina egna verktyg till biosfärområdets utveckling?

Biosfärambassadörer

Den här gruppen pratade om ambassadörsutbildningar, möjligheter att inspireras av varandra och samverkan mellan områdena. Gruppen identifierar gemensamma utmaningar, så som att behålla engagemanget i ambassadörsgrupperna och uppföljning av ambassadörernas insatser.

Gruppen tipsar också om att alla nya styrelseledamöter bör gå ambassadörsutbildningen strax efter personen valts in i biosfärområdets styrelse. Därför kan det vara klokt att planera sin ambassadörsutbildning till efter årsmötet. En bonuseffekt av detta blir att den nya styrelseledamoten lär känna andra ambassadörer under utbildningen.

Gemensamt utbildningsmaterial för biosfärambassadörer diskuterades. Det finns generell information om biosfärprogrammet att tillgå, men sedan behöver det anpassas efter det lokala området samt deltagarna på den aktuella kursen, så det ansågs vara svårt att ta fram ett komplett material. Språkförenklat innehåll i föredraget om Agenda 2030 kan vara en resurs i utbildningsmaterial.

Till nästa styrelsekonferens planeras följande:

- En nationell träff för biosfärområden och deras ambassadörperson som syftar till att jämföra koncept och utbyta erfarenheter. Till mötet, som hålls i Stockholm i mars/april 2018, bjuds även Svenska FN-förbundet för att berätta om sitt Agenda2030-ambassadörkoncept.
- Sätta upp en gemensam fildelningsplats, där undervisningsmaterial, litteratur, ambassadörprogram och annat kan laddas upp och delas mellan alla biosfärområden. (Typ Dropbox.)
- Vänerskärsgården och Östra Vätterbranterna försöker ordna ett ambassadörutbyte.
- Upprätta en sändlista över biosfärområdenas kontaktpersoner för ambassadörerna.

Kommunikation

Gruppen pratade om olika sätt att kommunicera biosfärområdet, t ex användandet av sociala medier. Det är en utmaning att jobba mer aktivt för att alla i t ex styrelsen ska använda sociala medier med detta syfte. Gruppen pratade också om vad kommunikationen ska ge. Är det attraktionskraft till biosfärområdet, inflyttning, turism, lokal stolthet, att invånare och aktörer agerar mer hållbart, eller allt? De pratade också om hur man vet om man lyckas.

Gruppen tipsar om att:

- hitta nya hashtags som lockar nya intressenter, t ex vårtecken, fjärilar,
- kommunikativt möta människor där de är,
- kommunikationen är lyckad om biosfärområdets nätverk sprider kommunikationen.

Gruppen funderade på om det kan vara en god idé att ha en gemensam kommunikationsplan och undrade om det händer något med brunskyltningen som det pratats om tidigare.

Hållbar besöksnäring

Gruppen pratade om att ett mål med biosfärområdet är att höja kvaliteten på de turismverksamheter som finns och utveckla samarbeten för hållbarhetsutveckling. Detta kan åstadkommas genom att företag i biosfärområdet identifieras och genom att initiera processer för ökad samverkan mellan turistföretagen. Det är viktigt att ha en person som driver denna process, som stöttar utvecklingen av paket, upplevelser mm. Entreprenörerna i området kan få draghjälp av ekoturismföreningen och biosfärorganisationerna. Ett tips från gruppen är att bjuda in Svenska Ekoturistföreningen till nästa styrelsekonferens, där det föreslås att en särskild session kan handla om hållbar besöksnäring.

Gruppen upprättar en sändlista över kontaktpersoner i biosfärområdena.

GEMENSAM DISKUSSION

Det är viktigt att biosfärområdet har en bärande vision och att intressenter som finns representerade i biosfärområdets styrelse har gemensamma mål. Det hjälper till att besvara frågan om varför biosfärområdet finns. Biosfärområdena är beroende av att människor och intressenter är med och utformar handlingsplaner för de fokusområden de har en del i. Unesco har tagit fram ett verktyg för att skapa gemensamma visioner, mål och som stimulerar samverkan kring dessa (Brand & Story Toolkit). Det är en kommunikativ utmaning att förklara biosfärområden. Att säga "Vi är en samverkansorganisation" verkar förklara biosfärområdets roll. Storytelling, däremot, inspirerar andra att agera utifrån Biosfärområdets värdegrund.

INSPIRATIONSFÖREDRAG: Biosfärområden och Agenda 2030

Malena Heinrup, Man and Nature AB

FNs generalförsamling antog globala mål för hållbar utveckling för två år sedan. Agenda 2030 sammanfattar målen och visar vad som behöver göras för att vi ska få en hållbar framtid. Agenda 2030 är unik ur avseendet att den är universell, d v s lika för alla länder. Den sätter mer fokus på de ekonomiskt starkare länderna och deras roll att arbeta för att implementera Agendan. Det kräver mod, ledarskap och politiskt samarbete. Det är en ambitiös agenda med huvudbudskapet att målen behöver nås på ett integrerat sätt. Sverige som vill vara ledande i att implementera Agendan, har tillsatt Agenda 2030 delegationen som ska ta fram en handlingsplan för hur vi behöver jobba för att nå målen. Sverige rankas högt bland länder som har möjlighet att nå målen. Det beror på att vi är långt framme i flera av Agendans fokusområden, t ex jämlikhet och utbildning för alla. I Sverige är att arbetet med hållbar utveckling väldigt sektoriserat, vilket är en utmaning eftersom poängen med Agenda 2030 är just att det behövs en integrerad approach.

Vi behöver hitta metoder för att nå målen och för att lösa intressekonflikter. Dessa metoder utvecklas lokalt. Därför är det viktigt med lokala och regionala samarbeten för att de Globala Målen ska nås. Biosfärområden har jobbat med detta sedan Biosfärprogrammet startades för mer än 40 år sedan. Här finns mycket kunskap och erfarenheter att hämta.

Vilken funktion har biosfärområden?

- De fungerar som arenor för samverkan vilket skapar förutsättningar för att bryta stuprören.
- De samlar och koordinerar det som redan finns, försöker knyta ihop och skapa synergier. På så vis bidrar de till att hållbarhetsarbete utvecklas i befintliga organisationer.

- De integrerar hållbarhetsmål. Förenar ekonomiska, sociala och ekologiska perspektiv i sina projekt, vilket skapar plattformen där dessa intressen möts. Biosfärorganisationen är på så sätt mäklare mellan dessa intressen.
- De bidrar till att stärka ekosystem som är grunden för mänsklig välfärd.
- De främjar lärande om hållbar utveckling. Biosfärområden är ofta pionjärer då de sprider kunskap om och agerar utifrån senaste forskningen. De förenar lokal, traditionell och akademisk kunskap i den lärandeplattform de utgör.

Metoder och modeller behövs för att nå Agenda 2030. Det finns mycket att lära av biosfärområden som under lång tid har utvecklat kunskap, erfarenheter och metoder för ett integrerat arbetssätt.

FOTO: Malena Heinrup, Man and Nature AB presenterar arbetet med de Globala Målen och hur Biosfärområden kan vara med att bidra till Agenda2030.

INSPIRATION: GODA EXEMPEL FRÅN BIOSFÄROMRÅDET

[Ulrika Lindahl, Mariestads kommun & Harald Bouma, VänerEnergi AB](#)

Test- och demonstrationsplats Mariestad är en satsning för att finna och skapa testbäddar, systemlösningar och affärsmodeller. Syftet är att initiera industriell förnyelse, hantera en sårbar arbetsmarknad och att möta det tuffa klimatmålet Fossiloberoende 2030. Unescos Biosfärområde är en del av Mariestads kommuns vision, där det uttryckligen står skrivet att kommunen ska vara ett modellområde för hållbar utveckling. Biosfärutnämningen stärker Mariestads satsning på att vara en test- och demonstrationsplats.

Det finns potentiella affärsmöjligheter för flera företag i närområdet när det gäller produkter och tjänster kopplade till hållbara transporter och elektromobilitet. Därför har Mariestads kommun i samarbete med Lunds Universitet, IDC i Skövde och ett antal företag, tagit första stegen till ett projekt kring produkt- och affärsutveckling. Genom att överföra kunskap mellan de olika aktörerna utvecklas ett hållbart system runt energiförsörjning, laddinfrastruktur, logistik och kompetensfrågor.

ElectriVillage demonstrerar teknik för elektromobilitet på land och till sjöss. *ElectriVillage* är ett exempel på hur en medelstor kommun kan arbeta med miljövänligt resande, transporter och arbetsmaskiner. I samarbete med Lunds Universitet testas och utvärderas helelektriska transportfordon och konduktiv laddning via elväg. Elvägen gör det möjligt för alla typer av fordon att kunna ladda under gång. Till en början ska tre helelektriska transportfordon testas; en mindre buss, en distributionsbil och ett arbetsfordon, tillverkade av en svensk leverantör av mindre specialfordon, COMAN AB.

FOTO: Ulrika Lindahl, Mariestads kommun & Harald Bouma, VänerEnergi AB berättar om kommunens satsning på Test- och demonstrationsplats. Här på Laxhall.

Mariestads kommun har ambitionen att bli mer självförsörjande på förnybar, lokalt producerad och lagrad energi. Därför utvecklas och testas nya hållbara energisystem som kan skapa en effektivare, mer tillförlitlig och miljövänligare energitillgång över tid. I *HydrogenVillage* utvecklas denna satsning. Bl a genom att kommunen investerat i en tankstation för vätgas, den femte i Sverige. Det kommunala energibolaget VänerEnergi AB ansvarar för drift av vätgasstationen. Ambitionen är att i nästa steg investera i en elektrolysör som kan göra det möjligt att tillverka egen vätgas och lagra denna. Överskottsvärme som uppstår under elektrolysen kan lagras och användas för lokal elförsörjning. Förutom tillverkning och lagring av vätgas, möjliggör Mariestads kommun även för Sveriges största solcellspark, cirka 100 000 m², som ska finnas i närheten av tankstationen så att elektrolysen sker med hjälp av solenergi.

En kommun transporterar mängder av produkter till sina olika verksamheter, till exempel mat, blöjor och papper. I syfte att pressa kostnaderna för inköp och åstadkomma minskad miljöbelastning av fossildrivna distributionsfordon, undersöks möjligheten att etablera en egen *Logistikhub* (samlastningscentral) för distribution av varor till kommunens egna verksamheter. Tanken är att gods ska distribueras ut från huben med små eldrivna, distributionsbilar. Logistikdrivas av arbetsmarknadsenheten och bidra till sysselsättning för personer som idag står långt från arbetsmarknaden och är i behov av möjlighet till arbets- och eller språkträning.

BILAGA I: PROGRAM

INBJUDAN TILL STYRELSEKONFERENS FÖR SVENSKA BIOSFÄROMRÅDEN

Alla biosfärområden i Sverige är unga och har olika förutsättningar för hur de bäst möter uppdraget att vara ett internationellt modellområde för hållbar samhällsutveckling. För att dela våra erfarenheter och lära av varandra, bjuds representanter från biosfärorganisationerna i samtliga svenska biosfärområden och biosfärkandidater till en styrelsekonferens i Mariestad. Detta är den tredje årliga styrelsekonferensen som i år har tema *Erfarenhetsutbyte och Lärande*. Seminariet är öppet för alla koordinatörer/projektledare och ledamöter i områdenas styrelse/ledningsgrupp.

PROGRAM

Tisdagen den 26 september

12:00-12:30 ca Hämtning vid tågstationen Töreboda, alt Resecentrum Mariestad

13:00ca Ankomst Norrqvarn + lunch (www.norrqvarn.se)

14.00 Välkommen till Vänerskärsgården med Kinnekulle

Detta har vi gjort sedan vi sågs sist – berätta om 3 aktuella saker i ditt biosfärområde/
kandidatområde (OBS! Ej Powerpoint)

15:15ca Fika

15.30 Biosfärområden och Agenda 2030

Föredrag av Malena Heinrup, Man and Nature

16.30 Summering och gemensam diskussion (ca 30 min)

Tid för fria gruppdiskussioner, t ex Walk and talk

19.00 Middag

- BIOSFÄROMRÅDE VÄNERSKÄRGÅRDEN MED KINNEKULLE
- Biosfärkontoret, Box 77, 542 21 Mariestad
- info@vanerkulle.se, www.vanerkulle.se

Onsdagen den 27 september

07:30 Frukost

08.30 Uppföljning från förra mötets arbetsgrupper: Hållbar besöksnäring, Biosfärambassadörer, Varumärke, Kommunikation, Biosfär och lärande

10:00 Fika

10:30 Avfärd till Laxhall

11:00 Goda exempel från Biosfärområdet

12.30 Lunch och avslutning

14:30ca Avfärd från Mariestads Resecentrum

Anmälan senast den 8/9 till Sofia Guldbrand, sofia.guldbrand@vanerkulle.se, 0501-39 31 96.
Ange om ni önskar dubbelrum eller enkelrum samt önskemål om kost.

Pris: Helpension del i dubbelrum - 2 210 kr inkl. moms/person
 Helpension i enkelrum - 2 480 kr inkl. moms/person

VARMT VÄLKOMMEN!

BILAGA 2: DELTAGARLISTA

Namn	Biosfärområde/kandidat	E-postadress
Kent Boström	Vänerskärgården med Kinnekulle	kent.bostrom@lidkoping.org
Johanna Olsson	Vänerskärgården med Kinnekulle	johanna.olsson@vanerkulle.se
Lars Runnquist	Vänerskärgården med Kinnekulle	lars.runnquist@conservation.gu.se
Jonas Krantz	Vänerskärgården med Kinnekulle	viking.jonas@hotmail.com
Björn Broberg	Vänerskärgården med Kinnekulle	bjorn@broberg.org
Sofia Guldbrand	Vänerskärgården med Kinnekulle	sofia.guldbrand@vanerkulle.se
Lennart Bergquist	Vänerskärgården med Kinnekulle	lennartbergquist@icloud.com
Hanna Alfredsson	Voxnadalen	hanna.alfredsson@ovanaker.se
Fia Johannessen	Voxnadalen	fia.johannessen@ovanaker.se
Henrik Numelin	Voxnadalen	henrik.numelin@ljusdal.se
Gun-Marie Swessar	Voxnadalen	info@culutreandkin.com
Einar Wängmark	Voxnadalen	einar.wangmark@gmail.com
Josefine Gustavsson	Östra Vätterbranterna	josefine.gustavsson@ostravatterbranterna.se
Ryno Andersson	Östra Vätterbranterna	ryno.andersson@outlook.com
Magnus Apelquist	Östra Vätterbranterna	magnus@apelquist.net
Ola Jennersten	Östra Vätterbranterna/ Vindelälven-Juhtatdahka	ola.jennersten@wwf.se
Heleen Podsedkowska	Blekinge Arkipelag	heleen@blekingearkipelag.se
Johanna MacTaggart	Biosfärprogrammet Sverige	johanna.mactaggart@biosfarprogrammet.se
Malena Heinrup	Föredragshållare	malena@mannature.se
Ulrika Lindahl	Föredragshållare	ulrika.lindahl@mariestad.se
Harald Bouma	Föredragshållare	harald.bouma@vanerenergi.se

BILAGA 3: UTVÄRDERING

Vad anser du var mest värdefullt med konferensen?

- Gruppdiskussionerna och samtalen på tu man hand.
- Träffa övriga i Familjen
- Erfarenhetsutbytet, uppvisning av goda exempel.
- Genomgången från respektive biosfärområden
- Höra om vad som händer i de andra områdena.
- Få ett ansikte på de andra styrelserna och hur de jobbar
- Nätverk, knyta kontakter, generella frågeställningar i MAB
- Erfarenhetsutbytet och de fria samtalen
- Att möjligheten ges till alla styrelsemedlemmar för träff och utbyte
- Erfarenhets- och problemutbyte. Att kunna hjälpas åt att lösa gemensamma problem och hitta bra idéer till egna projekt.
- Att få träffas och utbyta idéer
- Att träffa likasinnade och diskutera biosfäriska problem och erfarenheter
- Utbyte av erfarenheter och uppslag till nya idéer

Var det något du saknade som vi kan tänka på till nästa gång?

- Mera utflykter med konkreta projekt inom respektive område
- Sprida goda erfarenheter
- Tid för att gå utanför dörren och bara få en uppfattning hur det ser ut där man är
- Lite tydligare instruktioner
- Saknade lite mer tidsdisciplin. Även om det är svårt eftersom alla diskussioner är intressanta.
- Gärna en infopunkt/dragning med intressant input från nationellt/internationella perspektiv för oss att ta med oss till biosfärområdena
- Nej.
- Kanske speciella sessioner för ex vis turism
- Mer tid till samtal, programmet var något tigt planerat.
- Ännu mer tid för erfarenhetsutbyte
- Ev något mer pass som ger djupare utbildning
- Lite stramare upplägg, genomtänkta förslag på gruppindelning t.ex.

Är du intresserad av att fortsätta utveckla styrelseutbytet?

JA! (100%)

Är det något särskilt område/tema som du vill att vi fokuserar på vid nästa styrelsekonferens?

- Utblick mot övriga världens exempel. VI fick höra om några svenska exempel som nått ut, men inte några från övriga världen att ta del av och "försvenska"
- Kulturen i Biosfärområdena
- Biosfärområden som varumärke.
- UNESCO/Naturvårdsverket
- Det är ganska lite fokus på styrelsearbetet egentligen. Här avhandlas ju allt möjligt som händer i Biosfärområdet. Man skulle kunna vara ännu mer fokuserad på styrelsen och hur en engagerad styrelse kan vara. Man skulle kunna bjuda in representanter från en väl fungerande aktiv styrelse som kan berätta hur just de arbetar.
- Praktiska åtgärder för att informera om Biosfären för att svara på frågan "Vad gör ett biosfärområde?" som ofta ställs.
- Medlemskap i föreningen, vård av medlemmar.
- Kanske välja ett tema som är en gemensam nämnare och vända och vrida på just det ämnet tillsammans

- Marknadsföring av biosfärområden
- Styrelsens roll
- Det viktigaste är de områden där vi kan jobba gemensamt, som biosfärambassadörer. Det fanns vissa som tyckte det var viktigt att utbildningarna är platsanpassade men på samma sätt tror jag det är jätteviktigt att vissa delar i utbildningen är samma i alla områden. För att ensam inte är stark i det stora sammanhanget.
- Skapa en gemensam plattform för kommunikation
- Exempelvis turism

Andra reflektioner:

- Bra att träffas från alla styrelserna
- Jättekul och bra att träffa alla!
- Bra föreläsningar!
- Jag hade önskat lite mer övergripande introduktion till innehållet i programmet, t ex vad det goda exemplet från VmK var. Kanske även lite bättre tidshållande. Några punkter för bort på grund av att andra punkter tog för lång tid. Kanhända att programmet var tidsoptimistiskt planerat från början. Vi vill ju alltid hinna med så mycket! Det var ändå som mycket givande dagar.
- Tankarna om en nationell konferens för alla biosfärkommuner verkar spännande. Frågan är vilken kommun eller vilket område som orkar ta tag i det. Något för Naturvårdsverket?
- Det var trevligt att komma ut på utflykt men det kändes inte nödvändigt att lägga tid på transport för att komma till en annan plats att ha ytterligare föreläsning. I sådant fall hade de varit för att se något särskilt på den plats vi kom fram till.
- Synd att vi inte var fler på konferensen
- Allt mkt välplanerat, just ställe, utmärkt ordförande, bra mat, den enda missen var transporten till Torsö, där i alla fall jag höll på att köra vilse (räddad av Johanna!!!).